

Sygn. akt III AUa 243/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agnieszka Ambroziak
Sędziowie:	SA Anna Michalik SO (del.) Sylwia Kulma (spr.)
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2018 roku w W.

sprawy L. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wniesionej przez L. W.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 3 listopada 2016 roku sygn. akt VII U 673/16

I. prostuje oczywistą omyłkę zawartą w punkcie 4 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce słów „opóźnienie w wypłacie świadczenia” wpisuje słowa „nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”;

II. oddala apelację.

Anna Michalik Agnieszka Ambroziak Sylwia Kulma

Sygn. akt III AUa 243/17

UZASADNIENIE

L. W. w dniu 8 kwietnia 2016 r. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 17 lutego 2016 r., znak: (...), na mocy której organ rentowy odmówił jemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych).

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wniósł o połączenie w oparciu o art. 219 k.p.c. postępowania wszczętego na skutek przedmiotowego odwołania z postępowaniem toczącym się pod sygn. akt VII U 1204/15 z uwagi na fakt, że oba te postępowania dotyczą prawa do emerytury odwołującego się, dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, z ograniczeniem do przesłuchania odwołującego się na okoliczność wykazania, że odwołujący w

okresie od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. oraz od dnia 14 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych, dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu BHP, celem ustalenia, czy praca odwołującego się w (...) w okresie od dnia 1 lipca 1983 r. do 31 lipca 1990 r. oraz jego praca w (...) w okresie od dnia 14 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. były wykonywane w warunkach szczególnych lub miały szczególny charakter w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a także zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto odwołujący wskazał, że organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach zaliczył okres pracy od dnia 14 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z wyłączeniem okresów zwolnień lekarskich, co jest zdaniem ubezpieczonego bezzasadne.

Ubezpieczony wskazał również, że organ rentowy nie zaliczył do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r., w którym to odwołujący świadczył pracę na stanowisku maszynisty sprzęzarek i dmuchaw. Rozstrzygnięcie to organ rentowy uzasadniał tym, że w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 2, pkt. 2 załącznika do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., tj. zarządzenia, które jako podstawę prawną podał w świadectwie pracy zakład pracy, takie stanowisko nie zostało wymienione (odwołanie z dnia 8 kwietnia 2016 r., k. 2-6 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 kwietnia 2016 r., wniósł o jego oddalenie.

Organ rentowy w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie wskazał, że odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych), ponieważ ten na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 – letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Ponadto organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 14 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w (...), natomiast nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia odwołującego od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w (...), ponieważ w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 2, pkt. 2 załącznika do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., stanowisko maszynisty sprzęzarek i dmuchaw nie zostało wymienione.

Nadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. podniósł, że ubezpieczony legitymuje się stażem pracy na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 30 lat, 6 miesięcy i 9 dni, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz że w dniu (...) ukończył wiek 60 lat (odpowiedź na odwołanie, k. 9 a.s.).

Wyrokiem z 3 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga

w W., w którym zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych) od dnia 1 stycznia 2016 r. (pkt 1), oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2), zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3) oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia (pkt 4).

Sąd Okręgowy wydał powyższy wyrok na podstawie następującego stanu faktycznego:

Ubezpieczony L. W., urodzony w dniu (...), w dniu 18 stycznia 2016 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych (wniosek z dnia 18 stycznia 2016 r. wraz z załącznikami, k.1-23 a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w warunkach szczególnych (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 17 lutego 2016 r., znak: (...), odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w (...), ponieważ w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 2, pkt. 2 załącznika do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., stanowisko maszynisty sprężarek i dmuchaw nie zostało wymienione. Jednocześnie na podstawie załączonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony ogólny staż pracy odwołującego, w wymiarze 30 lat, 6 miesięcy i 9 dni, w tym okres 6 lat, 8 miesięcy i 16 dni prac wykonywanych w szczególnych warunkach (decyzja z dnia 17 lutego 2016 r., znak: (...), k.29 a.r.).

L. W. w okresie od dnia 11 stycznia 1973 r. do dnia 26 października 1974 r. był zatrudniony w (...) na stanowisku montera elementów półprzewodnikowych. W trakcie całego wskazanego powyżej okresu zatrudnienia wnioskodawca pracował przy obsłudze pieców do nagrzewania tranzystorów oraz rezystorów przez wodór. Były to piece tlenowo - wodorowe, a w późniejszym okresie azotowe. Praca ubezpieczonego polegała na układaniu w kwarcowych pojemnikach płytek, które trzeba było przepuścić przez piec wodorowy w odpowiedniej temperaturze, a następnie wyjąć, przedmuchać, a w fazie końcowej pociąć i wyszlifować pod mikroskopem, aby były gotowe do montażu. Z ww. płytek były robione tranzystory, rezystory i diody, które wykorzystywane były do produkcji radia, telewizorów i zegarów. Odwołujący podczas wykonywania pracy narażony był na azot oraz wodór. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy piecach. Odwołujący był zaopatrzony w czepek, fartuch oraz rękawice. Nie otrzymywał żadnych dodatków z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, z wyjątkiem mleka (świadectwo pracy, dokumenty z akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...), zeznania odwołującego, k.95-96 a.s.).

W toku postępowania sądowego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu BHP M. M. celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w (...) w W. w okresie od dnia 11 stycznia 1973 r. do dnia 26 października 1974 r. oraz w okresie od dnia 9 czerwca 1980 r. do dnia 31 lipca 1990 r. wykonywana była w warunkach szczególnych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów (postanowienie z dnia 14 września 2016 r., k. 56 a.s.).

W opinii z dnia 20 września 2016 r. biegły sądowy w zakresie BHP M. M. stwierdziła, że zatrudnienie odwołującego od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. można uznać za zatrudnienie w warunkach szczególnych w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, natomiast ze względu na szczupłość materiału dowodowego brak jest możliwości wydania opinii, czy praca wykonywana przez odwołującego na stanowisku montera elementów półprzewodnikowych w okresie od dnia 11 stycznia 1973 r. do dnia 26 października 1974 r. była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (opinia z dnia 20 września 2016 r., k.63-68 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 11 października 2016 r. organ rentowy oświadczył, że nie wnosi uwag do opinii z dnia 20 września 2016 r. biegłego sądowego z zakresu BHP M. M. (pismo procesowe z dnia 11 października 2016 r., k. 81 a.s.).

Powyzszy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym również w aktach rentowych i osobowych ubezpieczonego.

Ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy oparł się również na zeznaniach odwołującego L. W..

Ponadto Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu BHP M. M. z dnia 20 września 2016 r.

Biegły sądowy uznała, że wykonywane przez ubezpieczonego prace na stanowisku monter elementó w półprzewodnikowych w okresie od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. można uznać za prace wykonywane w szczególnych warunkach, które odpowiadają rodzajowi prac, wskazanemu w Wykazie A, Dziale XIV, poz.5, pkt. 4 zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resorty hutnictwa i przemysłu maszynowego, jako monter elementó w półprzewodnikowych. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego okoliczność, że odwołujący we wskazanych przez biegłego okresach czasu stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych spowodowała, że okresy te powinny być zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie L. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 17 lutego 2016 r., znak: (...), okazało się częściowo zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie w części.

Sąd a quo wskazał jako okoliczność niesporną, że L. W. ukończył w dniu (...) wymagany wiek 60 lat, nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego, jak również udowodnił wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat, według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący posiadał na dzień 1 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w (...)w W. na stanowisku maszynisty sprzężarek i dmuchaw.

Sąd Okręgowy uznał wymieniony okres zatrudnienia za zatrudnienie w warunkach szczególnych w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zdaniem sądu fakt wykonywania przez L. W. pracy w szczególnych warunkach we wskazanym powyżej spornym okresie czasu znalazł potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Sąd podkreślił, że biegły sądowy w zakresie BHP M. M. potwierdziła w swojej opinii wnioski, które zaprezentowała we wcześniej sporządzonej opinii w sprawie odwołania ubezpieczonego od decyzji odmawiających prawa do emerytury pomostowej. Biorąc pod uwagę powyższe sąd I instancji stwierdził, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki uprawniające go do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych).

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy nie miał podstaw do wyłączenia okresów zwolnień lekarskich z okresu pracy w warunkach szczególnych. Sąd wskazał, że zgodnie z aktualną linią orzecniczą Sądu Najwyższego przyjmuje się, że okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa są uwzględniane przy ustalaniu okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

Odnośnie ustalenia terminu, od jakiego Sąd Okręgowy uznał za zasadne przyznanie odwołującemu się prawa do emerytury, zastosowanie znalazł art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z powołanym przepisem świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Sąd Okręgowy na podstawie powołanego wyżej przepisu przyznał świadczenie ubezpieczonemu od dnia 1 stycznia 2016 r.

Odnośnie oddalenia odwołania w pozostałym zakresie sąd I instancji wskazał, że organ rentowy zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma podstaw do badania i ustalenia wszelkich innych ewentualnych świadczeń jakie przysługiwałyby stronie z tytułu ubezpieczeń społecznych. Sąd Okręgowy podkreślił, że organ rentowy jest związany tylko i wyłącznie wnioskiem złożonym przez stronę. W związku z powyższym, jeżeli wniosek o wcześniejszą emeryturę został złożony w dniu 18 stycznia 2016 r. to zgodnie z przepisami, jeżeli sąd dojdzie do przekonania, że to świadczenie jest odwołującemu należne, to najwcześniej może je przyznać od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie.

Z uwagi na fakt przegrania sprawy przez organ rentowy, zgodnie z art. 98 k.p.c. i 102 k.p.c. oraz § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 490 j.t.), sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ubezpieczonemu.

Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia w oparciu o treść art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd wskazał, że ustalenie spełnienia przez ubezpieczonego warunków przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych) wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed sądem meriti, w tym dopuszczenia dowodu z zeznań świadków, opinii biegłych sądowych i przesłuchania odwołującego. Sąd wskazał, że możliwość przeprowadzenia powyższych dowodów jest możliwa jedynie w postępowaniu odwoławczym, gdyż organ rentowy ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 14).

Sąd Okręgowy miał na uwadze fakt, że dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego, a w szczególności zeznania odwołującego

i dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, co miało wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Od wskazanego wyroku Sądu Okręgowego apelację złożył ubezpieczony. Zaskarżył on wyrok w części, co do pkt. 2 i 4. Ubezpieczony zarzucił wyrokowi w zaskarżonym zakresie naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 34 § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że organ rentowy związany jest tylko i wyłącznie wnioskiem złożonym przez stronę i zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma podstaw do badania oraz ustalenia wszelkich innych ewentualnych świadczeń, jakie przysługiwałyby stronie z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz naruszenie art. 118 § 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia, podczas gdy organ rentowy w sposób błędny nie zastosował art. 34 § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, choć miał ku temu przesłanki.

Z uwagi na powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy poprzez przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych) od dnia 1 grudnia 2014 r. oraz stwierdzenie, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, a także o zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ubezpieczony wniósł ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temuż sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w pkt. I uzasadnianego wyroku sprostował oczywistą omyłkę zawartą w pkt. 4 zaskarżonego wyroku na podstawie art. 350 § 3 k.p.c.

Zgodnie z dyspozycją 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1270 i poz. 1076) (dalej jako ustawa emerytalna) w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Na podstawie przytoczonego zdania 2 w/w przepisu Sąd Okręgowy w pkt. 4 zaskarżonego wyroku orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, stwierdzając, że nie ponosi on takiej odpowiedzialności. Sąd Okręgowy użył przy tym jednak sformułowania „opóźnienie w wypłacie świadczenia”. Tymczasem w/w artykuł 118 ust. 1a zd. 1 in fine, posługuje się pojęciem „nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”, nie zaś pojęciem „opóźnienie w wypłacie świadczenia”. Stąd Sąd Apelacyjny, dostrzegając tę oczywistą omyłkę, sprostował zaskarżone rozstrzygnięcie.

Apelacja ubezpieczonego jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Apelacyjny przyjął ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji za własne, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, opubl. w OSNAP z 1998 Nr 3, poz. 104, z dnia 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, OSNAP z 1998 Nr 24, poz. 776). Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył norm prawa materialnego ani zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji. Zaskarżone rozstrzygnięcie jest trafne i tym samym nie ma podstaw do jego zmiany. Sąd Apelacyjny nie podzielił jedynie rozważań dotyczących związania organu rentowego wnioskiem złożonym przez stronę, o czym niżej.

Sąd Apelacyjny kierował się uprawnieniem wynikającym z art. 382 k.p.c., będąc sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę, opierał się na całym materiale dowodowym uzyskanym w toku postępowania sądowego oraz uzupełnił postępowanie dowodowe, w wyniku którego dodatkowo ustalił, że:

27 listopada 2014 r. L. W. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową, w którym wskazał, że nadal pozostaje w stosunku pracy. Dołączył do niego dwa świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w: (...) w W. w okresie od 1 lipca 1983 r. do 31 lipca 1990 r. oraz (...)w okresie od 14 listopada 1990 r. do 19 kwietnia 2006 r. oraz od 17 kwietnia 2007 r. do 22 lipca 2008 r.

Decyzją z 16 stycznia 2015 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił mu prawa do emerytury pomostowej, gdyż odwołujący się nie spełniał przesłanek z art. 4 w zw. z art. 5-12 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 237, poz. 1656 ze zm.), tj. nie rozwiązał stosunku pracy oraz nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Przedłożone przez niego dokumenty wykazywały, że świadczył pracę w warunkach szczególnych jedynie przez 12 lat, 9 miesięcy i 5 dni. W ocenie organu nie spełniał on także warunków z art. 49 w/w ustawy, gdyż na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 tej ustawy oraz nie rozwiązał stosunku pracy. Decyzja ta zawierała pouczenie o prawie i terminie do wniesienia odwołania do sądu. Nie zawierała pouczenia o przysługiwaniu ubezpieczonemu prawa do innego świadczenia, w szczególności do emerytury. Od tej decyzji L. W. odwołał się do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18 czerwca 2015 r.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej także decyzją z 27 lipca 2015 r. (zawierała ona pouczenie takie jak poprzednia), od której również wniósł on odwołanie.

W toku postępowania (sygn. akt VII U 1204/15) do Sądu Okręgowego Warszawa- Praga w Warszawie wpłynęły, nadesłane na żądanie tego Sądu, oryginały akt osobowych, kart zasiłkowych (część) i kart wynagrodzeń (część) z

okresu zatrudnienia w b. (...) w W. od 11 stycznia 1973 r. do 26 października 1974 r. oraz od 9 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r. oraz opinia biegłego ds. BHP (z której Sąd ten dopuścił dowód), z której wynikało, że zatrudnienie L. W. od 1 lipca 1983 r. do 31 lipca 1990 r. może zostać uznane za zatrudnienie w warunkach szczególnych, w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, natomiast w aktach brak materiału dowodowego, który pozwoliłby na wydanie stanowczej opinii co do możliwości uznania w/w okresu oraz okresu od 14 listopada 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. za pracę w warunkach szczególnych w świetle wymogów zawartych w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych.

Postanowieniem z 8 sierpnia 2016 r., sprostowanym postanowieniem z 5 października 2016 r., Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie umorzył postępowanie w sprawie odwołania od decyzji z 16 stycznia 2015 r. oraz z 27 lipca 2015 r., z uwagi na cofnięcie przez pełnomocnika odwołującego się pismem z 26 lipca 2016 r. powyższego odwołania, na co organ rentowy wyraził zgodę (k. 150 – koperta zawierająca kopie akt VII U 1204/15 – karty: 2-7, 24-29, 32-40, 89, 95-105, 115-118, postanowienie o umorzeniu, 128-129).

W toku postępowania o sygn. VII U 1204/15, tj. w dniu 18 stycznia 2016 r., L. W. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wnioski o przyznanie mu prawa do emerytury z tzw. warunków szczególnych. Decyzją z 17 lutego 2016 r., nr (...), organ rentowy odmówił przyznania mu tego świadczenia. W toku niniejszego postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty ds. BHP na okoliczność czy praca wykonywana przez odwołującego się w okresie od 11 stycznia 1973 r. do 26 października 1974 r. oraz od 9 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r. wykonywana była w warunkach szczególnych. Ponadto wypożyczył oraz dopuścił dowód z oryginałów jego akt osobowych z okresu zatrudnienia w b. (...) w W.. Przeprowadził także dowód z przesłuchania odwołującego się w charakterze strony.

Powyższy, uzupełniający stan faktyczny, Sąd Apelacyjny ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach emerytalnych zgromadzonych przy wniosku o emeryturę, dokumentów zgromadzonych w aktach o sygn. VII U 1204/15, dokumentów z akt rentowych oraz o emeryturę pomostową, które uznał za wiarygodne.

Odnosząc się do apelacji ubezpieczonego podkreślić należy, że sąd a quo nie naruszył przepisów § 34 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) (dalej jako r.ś.e.r.). Zgodnie z dyspozycją tego przepisu w razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalane przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do niego prawo (ust. 1). Jeżeli zgłoszenie wniosku o inne świadczenie na warunkach określonych w ust. 1 nastąpi przed dniem, w którym decyzja odmowna stała się prawomocna, za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia poprzedniego wniosku, jeżeli zainteresowany tego zażąda (ust. 2).

Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że organ rentowy zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma podstaw do badania i ustalenia wszelkich innych ewentualnych świadczeń, jakie przysługiwałyby stronie z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz, że organ rentowy jest związany tylko i wyłącznie wnioskiem złożonym przez stronę. Powyższe twierdzenia są sprzeczne z dyspozycją § 34 ust. 1 i 2 r.ś.e.r.

Podkreślić przy tym należy, że § 34 ust. 1 r.ś.e.r. może być zastosowany przez organ rentowy jedynie na etapie postępowania administracyjnego (por. § 1 r.ś.e.r.). Organ rentowy działa wówczas jako organ administracji publicznej, na którym ciąży obowiązek należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 zd. 1 k.p.a.w zw. z art. 124 ustawy emerytalnej; por. § 2 r.ś.e.r.).

Obowiązek informacyjny organu rentowego, o którym mowa w § 34 ust. 1 r.ś.e.r., wygasa w momencie złożenia odwołania od decyzji organu rentowego i wszczęcia postępowania przed organem odwoławczym (sądem ubezpieczeń społecznych).

Ubezpieczony błędnie jednak przyjmuje, że organ rentowy na podstawie § 34 ust. 1 r.ś.e.r. powinien poinformować go o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalane przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów. Umknęła mu bowiem z pola widzenia treść ostatnich wyrazów powołanego przepisu, tj. „jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do niego prawo”.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie (w szczególności z ustaleń uzupełniających Sądu Apelacyjnego) wynika, że organ rentowy na etapie postępowania administracyjnego przyjął, że ubezpieczony nie przepracował w okresie przed 1 stycznia 1999 r. co najmniej 15 lat w warunkach, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Tak wynikało z przedłożonych przez L. W. dokumentów, które zawierały nieścisłości. Organ rentowy uznał zatem, na podstawie zaoferowanego mu materiału, że ubezpieczony nie ma prawa do otrzymania ani emerytury pomostowej, ani emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych). Dopiero na etapie postępowania dowodowego przeprowadzonego przez organ odwoławczy, tj. Sąd I instancji, na podstawie nowych dokumentów zgromadzonych przez ten Sąd, przeprowadzonego dowodu z przesłuchania odwołującego się i dowodu z opinii biegłego, zostało ustalone prawo ubezpieczonego do żądanego przez niego świadczenia. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że organ rentowy, wydając decyzję z 16 stycznia 2015r. (odmawiającą prawa do emerytury pomostowej) miał podstawy do ustalenia, że odwołującemu się przysługuje prawo do emerytury z tzw. warunków szczególnych, a co za tym idzie, że powinien poinformować go o możliwości ubiegania się o to świadczenie.

W ocenie sądu ad quem nie został naruszony także przepis § 34 ust. 2 r.ś.e.r. Z akt emerytalnych nie wynika, aby ubezpieczony na etapie postępowania administracyjnego zażądał, aby za datę zgłoszenia wniosku o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym (z warunków szczególnych) przyjąć datę złożenia poprzedniego wniosku, tj. o emeryturę pomostową.

Z tej racji należy przyjąć, że ani Sąd I instancji, ani organ rentowy nie uchybiły przepisowi § 34 ust. 1 i 2 r.ś.e.r. poprzez ich niezastosowanie.

Nie jest także zasadny zarzut odnoszący się do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 118 § 1a ustawy emerytalnej. Sąd Apelacyjny podziela przy tym w pełni rozważania Sądu Okręgowego dotyczące braku odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (co Sąd Okręgowy błędnie przyjął jako brak odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia). Apelujący nie podniósł w środku zaskarżenia w kontekście przywołanego przepisu jakichkolwiek okoliczności, które nie zostałyby omówione w uzasadnieniu Sądu I instancji, nie zachodzi więc potrzeba ani ich powtarzania ani uzupełniania.

Na podstawie powyższych ustaleń faktycznych i prawnych sąd II instancji orzekł, jak w pkt. II wyroku na zasadzie art. 385 k.p.c.

Anna Michalik Agnieszka Ambroziak Sylwia Kulma